

Bröderna Hardys filosofi var att designa och tillverka de finaste flugspön som kunde köpas, produkter som kunde liknas vid hagelgevär från Purdy och bilar från Rolls Royce. Tillverkningskostnader fick inte utgöra några hinder. För att lyckas med en sådan affärsidé måste man vara av den uppfattningen att produkterna var de bästa på marknaden. Tre saker gjorde att namnet Hardy alltid stod för kvalitet; en noggrann hantverksskicklighet, uppfinningsförmåga och en finish och en nästan pedantisk omsorg om detaljer. Dessa saker i förening med en familjetradition av fiskande affärsmän blev Hardys vinnande modell. Donald T Overfield

HOUSE of HARDY

FIRMAN MESSRS. Hardy Brothers bildades av William Hardy och hans bror tävlingskastaren John James Hardy år 1872 i den lilla staden Alnwick (uttalas ännik) i norra England. Bröderna Hardys affärsidé visade sig vara den rätta, för efter bara en kort tid översvämmades firman av beställningar som gjorde att de måste flytta till större lokaler där de fanns fram till år 1967.

BAMBUSPÅNOR

AV LARS-ÅKE OLSSON

J J Hardy blev mer och mer intresserad av kasttävlingar med flugspö, både i längd och precision. Han var övertygad om att tävlingarna var nödvändiga för att förbättra och marknadsföra deras flugspön. Under många år var han europeisk champion när det gällde kast med lax- och öringspö, längd och precision. Laurence R Hardy och Harold Hardy följde traditionen och blev brittiska mästa-

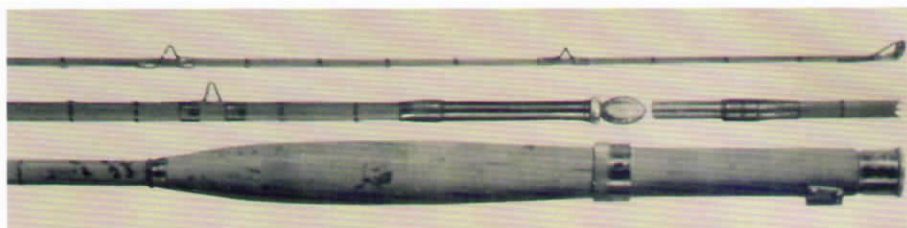
re. The House of Hardy blev den dominerande spöbyggaren på den europeiska marknaden under många år.

År 1911 föddes ett av Hardys mest berömda flugspön – C C de France (Casting Club de France). Samma år reste J J Hardy till de internationella kasttävlingarna i Paris där han med ett 7 fots, 78 g C C de France förbluffade den församlade expertisen genom att kasta nästan 24 meter. I en av Hardys gamla, härliga och svåråtkomliga kataloger – *Angler's Guide and Catalogue*, 160 sidor tjock – finns en bild av C C de France. Det är tättlindat med ett elegant, droppformat handtag där korken försätter ned i rullfästet. Rullfoten sätts inte in i ändbutten utan i en hylsa någon centimeter ovanför och hålls på plats med en skjutring.

Sporrade av framgångarna med C C de France byggde Hardy tio senare The Marvel – »Underverket« – »the lightest

practical all-round fly-fishing rod in the world«. Det presenterades i katalogen som spö nr 2 efter C C de France och var 7'6" långt, 3-delat med en eller två toppar, korkhandtag och korkrullfäste. Det var hålbyggt av utvald Hollokona bambu, inte tättlindat. Spölindningarna var grönt silke, kantat med guld och vikten var 78 gram. Precis som alla Hardyspön hade det också bambuns naturliga färg (straw colour).

Sommaren 1960 då jag var 18 år gammal, såg jag det första Hardyspöet när jag besökte Ångermanlands Sportfiskeklubb och fiskade i dess vatten i övre delarna av Ångermanälven. Spöet ägdes av Gösta Gleerup som var en av medlemmarna. Det var ett Halford Dry Fly Rod med ett långt handtag som mera liknade det hos ett haspelspö än ett flugspö. Det var tättlindat och några centimeter ovanför handtaget, runt spöklings, satt en

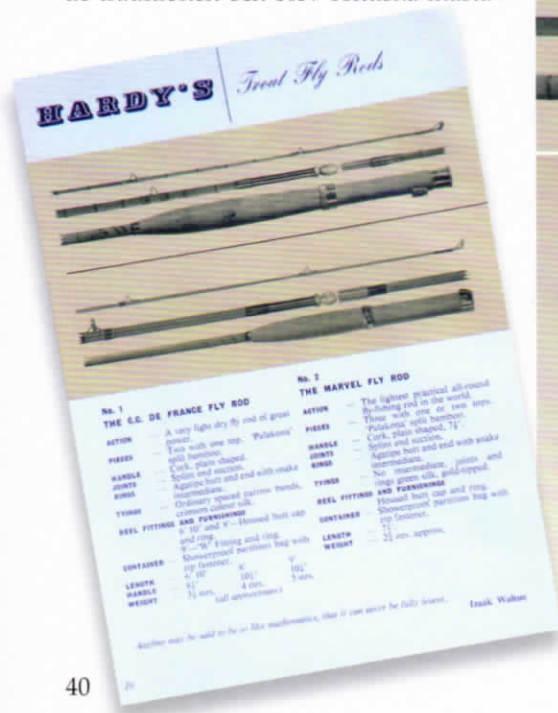
No. 1

The C.C. DE FRANCE FLY ROD

- ACTION** – A very light dry fly rod of great power.
PIECES – Two with one top. 'Palakona' split bamboo.
HANDLE – Cork, plain shaped.
JOINTS – Splint end suction.
RINGS – Agatip butt and end with snake intermediate.
TYINGS – Ordinary spaced narrow bands, crimson colour silk.

REEL FITTINGS AND FURNISHINGS

- 6'10" and 8' Housed butt cap and ring, 9' "W" Fitting and ring.
CONTAINER – Showerproof partition bag with zip fastener.
LENGTH – 6'10" 8' 9' (I sortimentet fanns inte längden 7 fot)
HANDLE – 8 1/4 10 1/4 10 1/4
WEIGHT – 3 1/4 ozs 4 ozs 5 ozs

korkring där flugan skulle fästas. Spöet var 9 fot långt, lika långt som mitt Streamfly från firma Arjon men så mycket lättare och spänstigare. När jag växte upp som flugfiskare var Hardy Brothers det stora namnet, med ett Chateau d'Yquem som ensamt i första klass. I andra klass och de följande fanns Sharps i Aberdeen, Farlow's och några andra engelska spöbyggare. I USA fanns en firma

som hette Orvis men den var alltför långt borta.

En vinter arbetade jag som praktikant på svenska statens bevaknings- och undersökningsfartyg M/S Skagerak som fiskade på Nordsjön. Vi praktikanter kokade fisk, räknade ryggkotor, samlade in otoliter från hjärnan för att åldersbestämma fisk och var med jämna mellanrum oerhört sjösjuka. Med ett äpple och

»The Marvel« och
»Hardy Featherweight«.

No. 2

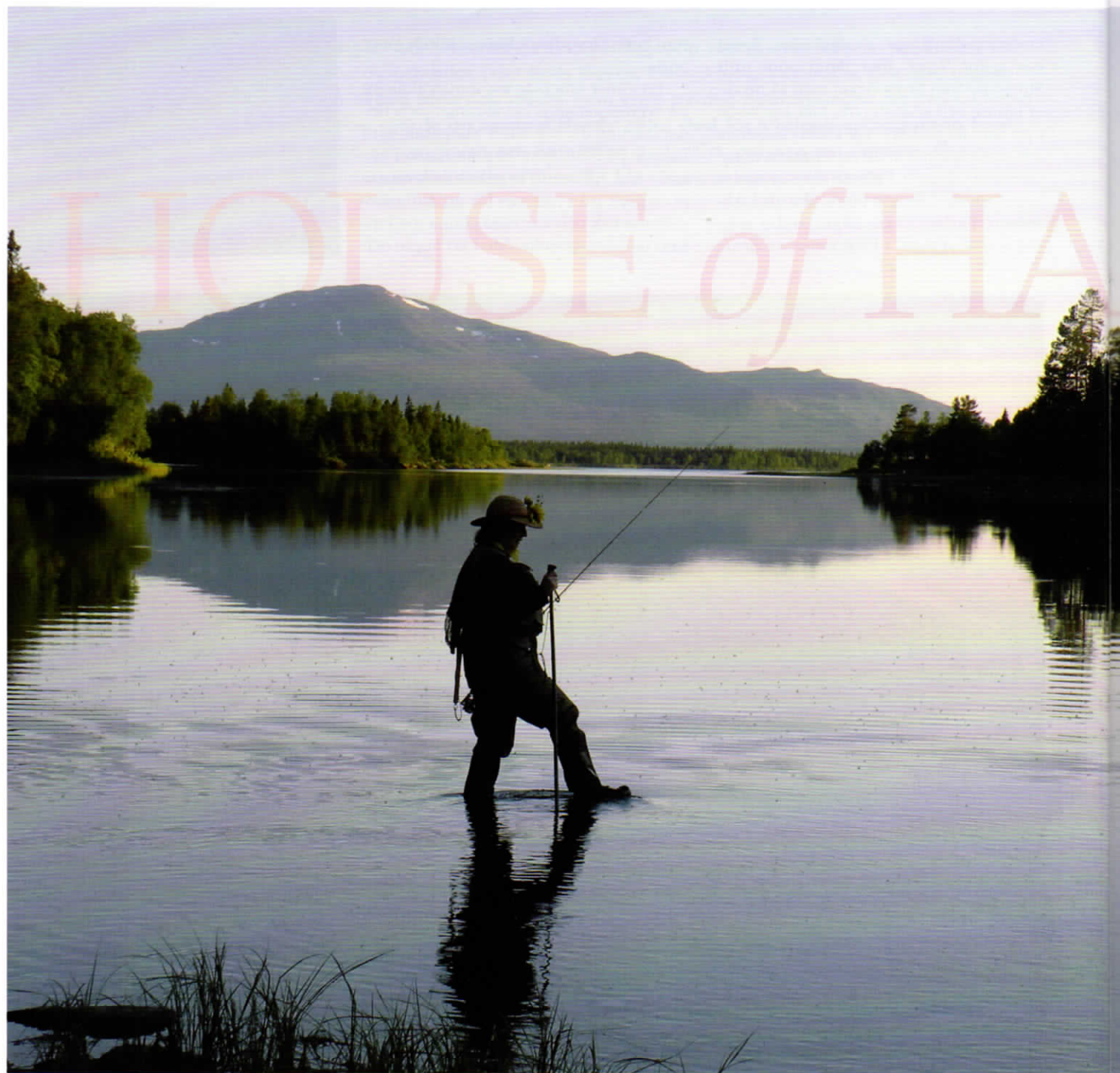
The MARVEL FLY ROD

ACTION	– The lightest practical all-round fly-fishing rod in the word.
PIECES	– Three with one or two tops.
HANDLE	– Cork, plain shaped, 7 5/8".
JOINTS	– Splint end suction.
RINGS	– Agatip butt and end with snake intermediate.
TYINGS	– No intermediate, joints and rings green silk, gold tipped.
REEL FITTINGS AND FURNISHINGS	
	– Housed butt cap and ring.
CONTAINER	– Showerproof partition bag with zip fastener.
LENGTH	– 7 1/2'.
WEIGHT	– 2 3/4 ozs. approx.

en bit knäckebröd som enda föda satt vi ute på däck i vinden och regnet och kämpade mot illamåendet. Den lilla blå tabletten amosyt koffein räddade oss ibland och lät oss sova. Det var en lättnad och en befrielse att ibland gå i hamn och känna stadig mark under fötterna i stället för det ständigt gungande och rullande båtdäcket. Även när vi gått i land tog vi i början gungande steg vilket måste ha sett lustigt ut men fått oss att se ut som riktiga sjömän.

En gång gick vi in i Leith som är en hamnstad och förstad till Edinburgh i Skottland. Hardy Brothers hade en av sina fem butiker i Edinburgh och jag tog givetvis chansen att besöka den, ett helt oväntat tillfälle och en belöning för de många rullande dagarna på Nordsjön.

De stora bokstäverna – HARDY'S fishing – lyste på byggnaden. Jag shoppade länge i skyltfönstren, tog sedan mod till mig och öppnade tveksamt dörren in ►

► till butiken. En brittisk gentleman klädd tidsmässigt och ståndsmässigt i tweed med matchande slips hälsade – *Good Morning Sir!*

Rader med spön stod uppställda i spöställ efter den ena väggen; The Phantom, The Marvel, The Perfection, The Koh-I-Noor, The Itchen och många andra spön för fiske efter harr, öring, havsöring och lax som exempelvis The Hardy Fairy vilket den amerikanske författaren Ernest Hemingway köpte i Hardys butik på Pall Mall i London efter sin succé med boken *A Farewell to Arms*. Under många år fiskade han med det i Silver Creek i

Idaho. Efter Hemingways död köpte en flugfiskare spöet från familjen och skänkte det till American Museum of Fly Fishing där det nu finns.

The Itchen Fly Rod har en egen intressant historia. G E M Skues, känd som nymffiskets fader och en stor förespråkare för Leonards flugspön från USA, hade i böcker och artiklar uttryckt sin beundran för Leonards spön som var lättare och hade ett finare holksystem än de engelska spöna. Skues pressade och irriterade de engelska spöbyggarna så att de började tillverka spön som i längd och vikt motsvarade de amerikanska. The

Itchen Fly Rod 9½ fot som vägde 200 g var ett försök att konkurrera med Skues Leonards. Hans 10 fot Leonard vägde 162 g. Debatten utmynnade i en tävling som arrangerades av den engelska tidningen Fishing Gazette i London. På ena sidan fanns ett 10 fots Leonard och på den andra spön från Hardy och Allcock. J J Hardy anlände med tre Hardyspön som vägde 158 och 166 gram, två spön som var 9 fot långa och ett spö av ny design, 9'10". Tävlingen mellan Leonard och Storbritannien blev oavgjord och debatten om vilken som byggde de bästa spöna fortsatte.

Bilden t v: Spinnerfall på nacken ovanför ån. Bildmotiv i stil med detta hade nog varit en bättre väg för Hardys att marknadsföra sina produkter, istället för att använda neutrala kvinnliga mannekänger som uppenbarligen inte ens vet vad flugfiske är. Sådant genomsådär flugfiskare och det innebär dålig förvaltning av det tidigare så starka varumärket.

Jag vet inte hur länge jag vistades i Hardys välutrustade butik bland alla väskor, flugor, flugaskar, bindstäd, torrfluggeoljor i ovanliga flaskor, den ena berömda Hardyrollen efter den andra och ovanliga utrustningar som en ändbutt som kunde specialbeställas till spön. Ändbotten kunde skruvas ur och vändas och skruvas in i spöet igen. Det blad eller den spets som nu stack ut gjorde att spöet kunde stickas ned i marken så att man utan att behöva hålla i det kunde knyta en fluga på tafs.

Där fanns också en sele som kunde hängas på den flugfiskare som förlorat en hand eller arm i något krig. Med hjälp av selen som kallades för The Angler's Third Arm – for one-armed angler, kun-

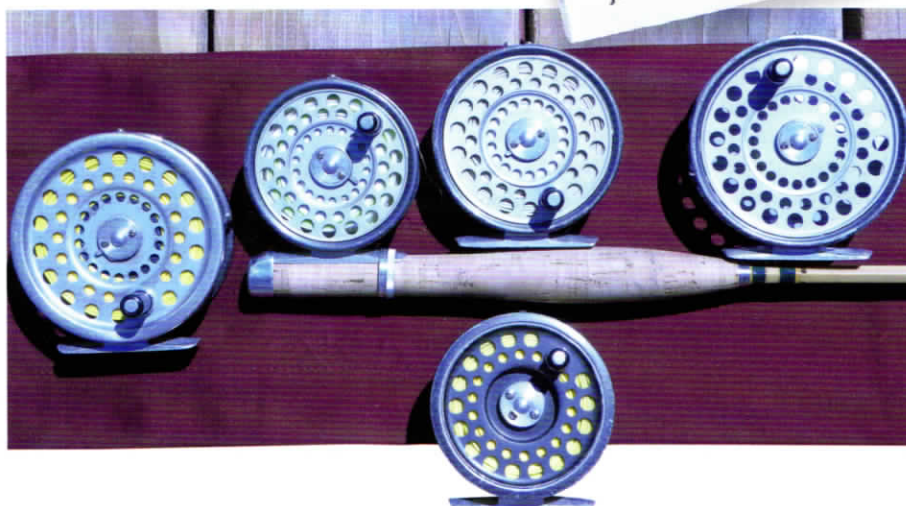
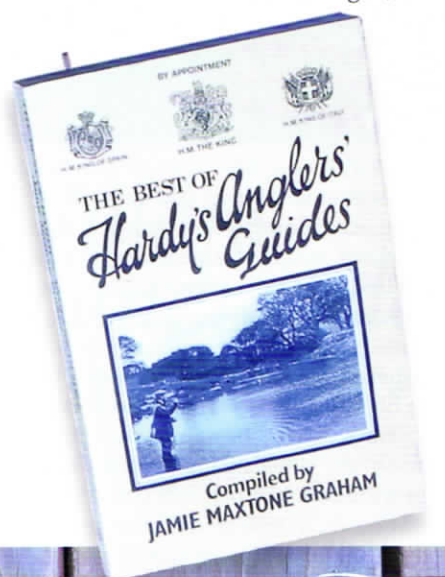

FOTO: JENNIFER OLSSON

de flugfiskaren kasta och fiska med den hand och arm som han hade, kroka en fisk och sedan placera spöet i en hållare i selen och veva in fisken. På en hylla låg kartonger med silkelinor, de omtalade Corona – »lines of extreme beauty« .

När jag lämnade butiken hade jag köpt två kataloger – *Hardy's Anglers Guide* och ett fodral för tafsar – cast wallet – med Hardys emblem på. På den tiden bytte man inte våtflugor när man fiskade utan hela tafs (the cast) som hade två eller tre flugor. Att byta fluga innebar att man bytte tafs. Jag hade också bestämt mig för att det inte skulle dröja länge förrän jag hade ett 8 fots tät-lindat C C De France med det läckra handtaget och rullfästet. När jag väl bestämt mig så hade tillverkningen av spöet, som år 1911 slagit längdrekordet i Paris, tillfälligt upphört och ersatts med The Phantom – »a new and even lighter version of our famous C C de France – Superlight, strong, accurate dry-fly action«. Det var byggt av Hardys »Hollokona split bamboo« och hållbyggt.

Hardy använde sig av ungefär samma hållbyggnadsmetod som E C Powell i Kalifornien. Den yttersta delen av bambun, där kraftfibrerna var som tätast, sågades ut och limmades på utvald amerikansk tall (pine) och hyvlades därefter. Efter att under många år ha hyvlat bambun för hand så började man år 1925 att fräsa eller såga bamburibborna. Det speciella full-wells handtaget och rullfästet i svart bakelit och up-locking skruvrullfäste i blank aluminium som satt på de flesta Hardyspön användes också av E C Powell och Jim Payne i USA.

The Phantom Fly Rod representerade det moderna Hardy efter andra världskriget och presenterades då som första spö med siffran nr 1 i katalogen. Längderna var 6' 10", 8', 8 1/2', 9', 10" och spölindningarna var svart silke kantat ▶

Hardy-rullar, från vänster till höger: Marquis, Featherweight, LRH Lightweight, Princess och längst ned Prince som också fick en efterföljare Golden Prince.

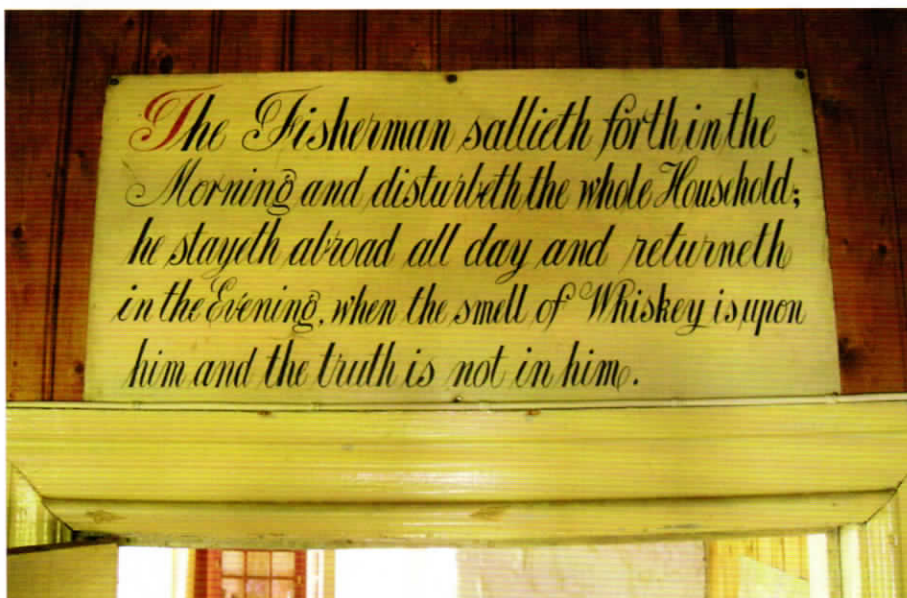

FOTO: JENNIFER OLSSON

med rött. År 1934 hade Hardy 94 st modeller av spön för öringsfiske och 34 st modeller havsöring- och laxspön. Det fanns 9 st olika flugrullar i 40 storlekar.

The Phantom blev mitt första Hardy-spö som jag köpte på Selångers Sport i Sundsvall där jag då bodde och spelade fotboll i Sundsvalls GIF. Det var ett spö med 2/3-dels aktion eller mittaktion och jag hade många lyckliga fiskestunder med det. En Lapplandsnatt i en liten oan-senlig jock som rann ned i den stora Lainioälven tog vi tillsammans med våt-flugan Bloody Butcher en stor harr, den största som jag någonsin tagit.

Hos Hardys i Alnwick

VÅREN 1987 gjorde jag och fiskebrodern Leif Milling en resa som började i södra England och slutade med ett besök på Hardys fabrik i Alnwick. Vi var inbjudna av Hans Hansson som då var Hardys representant i Norge och Sverige. I staden Salisbury blev vi hämtade med bil av Jimmy Baynes som var en god vän till mig. Vi hade träffats när jag några år tidigare besökte den lilla staden Nether-avon och fiskade med Frank Sawyer och åt lunch på The Rose & Crown. Den lilla tavla av Robert Burns som jag fick av Jimmy och som han signerade är ett kärt minne.

På puben Rose & Crown mitt bland öldrickande och sorlande gäster hade jag och Leif en helsvensk afton med bildspel av Leif och med mig själv som speaker. Efter pubens stängning – »Time Gentlemen, time!» – bjöd vi Jimmy och hans fru och speciellt inbjudna gäster på svenska delikatesser. Leif briljerade med sin kokkonst och hade lagat till (norrländsk) tjälknöl som var en rostbiff av högsta

kvalitet. En liknande händelse hade aldrig ägt rum på en engelsk pub och de svenska ambassadörerna hade definitivt hissat den svenska fanan.

Besöket hos Hardy Brothers fabrik i Alnwick var en stor händelse i mitt flugfiskeliv. Vi guidades av Jim Hardy som visade oss runt och demonstrerade tillverkningen av den berömda rullserien, kanske Hardys mest berömda, Flyweight, Featherweight, LRH Lightweight Trout, Princess, Zenith och Saint Andrew. Under 20-talet, 30, 40, 50 och 60-talet satt det en Hardy rulle eller möjligtvis en amerikansk Pflueger Medalist på vart eller vartannat amerikanskt spö som bilder i böcker och tidningar kan berätta. Hardy tillverkade rullar åt amerikanska bolag och Hardy var stort även i USA.

Så började Hardy tappa mark av olika anledningar. Konkurrensen från både europeiska och amerikanska bolag började bli märkbar och Hardy, som såldes och såldes och red på gamla framgångar, började sin tillbakagång. Bilden känns igen från Leonard och William Mills & Son, Powell, Winston och många andra företag. Skarpa hjärnor som är ekonomiskt tränade men saknar förståelse för betydelsen av historia och tradition går vilse. En riktig klassiker, en Hardy LRH Lightweight låg i rullskåpet hos Yellowstone Angler i Livingston i tio år. Trots att den var och är en klassiker gick den inte att sälja. Den köptes efter ett kraftig reapris av någon som inte förstod mer än att det var en billig rulle som han behövde för sitt första flugspö.

Helsidesannonserna i fiskepressen med den snygga kvinnan med det röda änglahåret, den uppknäppa Barbourrocken och de nedhasade vadarstövlarna har

varit ett försök att få amerikanerna och engelsmännen att återupptäcka Hardy. För min del skulle jag hellre velat ha Oliver Edwards som Hardys galjonsfigur än en vacker och attraktiv kvinna på annonserna som vilken som helst kan se inte är flugfiskare. Hardy som nu marknadsförs genom Cortland i USA försöker återerövra den amerikanska marknaden genom att sänka priserna och tvätta bort den exklusiva stämpeln och konkurrera med »alla andra«.

Förlorad tätposition

DET BERÖMDA Hardy Brothers of Alnwick dominerar inte längre den europeiska marknaden som det en gång gjorde och ingen annan heller. Bortavaron och tystnaden har varit för lång. För mig och många andra som under 50- och 60- och 70-talet också såg Hardys första glasfberspön Jet som designades av den amerikanske världsmästaren J E Tarantino, var Hardy Brothers den mest lysande stjärnan på himlen. Hardy, Hardy Brothers eller Hardy of Alnwick var då det magiska namnet. Att bläddra igenom en Hardy katalog var nästan lika stimulerande och spännande som att fiska.

VÅREN 2010 fick jag som vanligt en katalog över begagnade och nya flugspön och rullar. Jag bläddrade igenom den och upptäckte ett begagnat Hardy Marvel – »the lightest practical all-round fly-fishing rod in the world«. Priset var överkomligt. Det skulle vara roligt att som flugfiskare uppvuxen med Hardy Brothers ha ett Hardyspö igen. Den gamla »Fantomen« hade försvunnit, jag kom inte riktig ihåg vart och hur men i min spösamling fanns inte ett enda Hardyspö. Jag ringde och fick till min besvikelse höra att det fanns flera européer i USA som kom ihåg Hardy. Spöet var sålt.

Men – det fanns ett nytt, i »mint condition«. Priset var det dubbla. Det gick en vecka och så ringde jag igen. Jo, det fanns kvar och kunde skickas till Bozeman för påseende och kast på gräsmattan. »Underverket« kom och provades med en DT-lina i klass 4 som satt på en Hardy Featherweight Fly Reel. Det står nu i mitt spöställ i min lya i Bozeman och påminner mig om min uppväxttid som ung flugfiskare då Hardy Brothers of Alnwick dominerade Europa och världen. ●

